

Innspill 4 til kvalitetsutviklingsutvalget

Skisse på et balansert system for kvalitetsutvikling

I mandatet til kvalitetsutviklingsutvalget beskrives dagens kvalitetsvurderingssystem som lite sammenhengende og uten tydelig avgrensning. Siden innføringen i 2004 har norsk skole utviklet seg mye. Skoleeier har fått en tydeligere rolle og har ansvar for kvalitetsutvikling i skolen. Det har vært satset på utvikling av sterkere profesjonsfelleskap i skolen og profesjonalisering av både skoleleder-, lærer- og skoleeierrollen. Fagfornyelsen med læreplanverket LK20/LK20S har endret rammene for skolens innhold.

Prøvene, verktøyene og datakildene som brukes til kvalitetsutvikling må derfor utvikles i tråd med disse endringene.

Hensikten med et hvert system for kvalitetsutvikling i skolen må være at systemet danner et godt kunnskapsgrunnlag å profesjonalisere skolen ovenfra og innenfra på.

Dette fjerde og siste innspillet er skrevet med utgangspunkt i at kunnskap om skolens profesjonalisering innenfra er en relevant og nødvendig datakilde i et balansert system for kvalitetsutvikling i skolen.

Premisser i et balansert system for kvalitetsutvikling:

- Det må ha en innebygd mekanisme som hindrer at kunnskapsgrunnlaget, dataene, oppfattes, tolkes og brukes på feilaktige måter¹
- Det må være i takt med skolens samtidskontekst
- Det må balanseres mellom behovet for innsyn og kontroll og tillit til skolelederens og lærerens faglige integritet
- Det må balansere forholdet mellom styringslinje og profesjonsfelleskap, og
- Det må balanseres mellom profesjonalisering ovenfra og profesjonalisering innenfra

Et slikt system kan bestå av disse to hovedelementene:

1. Pålitelig statistisk tallmateriale fra de områder av skolens virksomhet som kan måles. Dette tallmaterialet må følges opp av en tydelig presisering av hva tallmaterialet kan og ikke kan oppfattes og tolkes som, og brukes til.
2. Oppsummerte rapporter som formidler virkninger av skolens profesjonalisering innenfra, forankret i det profesjonelle læringsfelleskapets systematiske refleksjon, evaluering og praksisendring som gjøres for å lykkes med de mål for og forventninger om elevenes læring og dannelse som er nedfelt i lover og forskrifter.

---

¹ På Utdanningsdirektoratets nettside om bruk av tall og data i skolens kvalitetsvurderingsarbeid advares det mot feil bruk og misbruk av kvantitative data. «Tall forteller ikke noe om hvorfor noe er som det er. Mange faktorer kan påvirke tallene, og det er viktig å undersøke både hendelser, igangsatte tiltak og lignende i analyse av tall» Derfor anbefaler Utdanningsdirektoratet at skoleledere og andre som jobber med tall og data har kompetanse «... til å kartlegge og analysere informasjon slik at resultatet kan danne grunnlaget for utviklingsarbeid» (Utdanningsdirektoratet, 2021).

Kommentarer til forslaget:

- Et balansert system for kvalitetsutvikling står og faller med at pålitelig statistisk tallmateriale ikke kan oppfattes, tolkes og brukes feil i offentligheten, og at skolelederne og lærerne gjennom formidling av rapporten viser at det kollektive ansvaret følges opp i skolens profesjonalisering innenfra.
- Et slikt tillitsbasert og balansert system er i takt med skolens samtidskontekst og dekker forventningene i § 13-10 i opplæringsloven (om skoleeiers ansvar).
- En systematisk formidling av skolens profesjonalisering innenfra om
  - hvordan de arbeider med profesjonsutviklingen innenfra
  - hva de lykkes med, og hva de ikke lykkes med i sitt kvalitetsutviklingsarbeid og i sin undervisning, og
  - hvilken virkning den har hatt på elevenes læring og danning (elevenes læringsutbytte)blir de sentrale elementene i en slik rapport.
- En rapport som formidler en systematisk refleksjon og evaluering på disse områdene, gir grunnlag for dialog og kritisk søkelys fra skoleeier og samfunn og bærer med seg et kunnskapsgrunnlag å bygge tillit på.
- Det instrumentelle i systemets innsyns- og kontrollfunksjon, det jeg beskriver som pålitelig statistisk tallmateriale, balanseres med reell anerkjennelse av og tillit til hvordan skolelederne og lærerne bruker sine didaktiske og pedagogiske ferdigheter og praksiserfaring for å øke elevenes læringsutbytte gjennom skolens profesjonalisering innenfra.
- Når skolemyndigheter og samfunn får kunnskap om skolens profesjonalisering innenfra, balanseres profesjonalisering ovenfra og profesjonalisering innenfra. Da kan de innta kritiske blikk på skolens og lærerens valg og metoder i kvalitetsutviklingsarbeidet.

Kilde:

Sørreime, Ø. (2020). *Tillit og styring i skolen*. Oslo. Cappelen Damm Akademisk